

จีนเล็งพึ่งพาการนำเข้าจากแหล่งเดียว เดินหน้าค้นหาแหล่งอาหารที่หลากหลายมากขึ้น

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศที่ซับซ้อน ไม่เว้นแม้แต่ประเทศมหาอำนาจอย่างจีน ทำให้จีนมีความจำเป็นต้องใช้นโยบายการนำเข้าที่มีรูปแบบหลากหลาย โดยพยายามหลีกเลี่ยงพึ่งพาหรือเจาะจงการนำเข้าจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว แต่ต้องสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อค้นหาแหล่งนำเข้าอาหารและธัญพืชทางเลือกที่มีความหลากหลายและเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการนำเข้าอาหารและธัญพืชของประเทศในระยะยาวให้มีเสถียรภาพ

ตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 2022 เป็นต้นมา จีนได้รับผลกระทบจากปัจจัยหลายด้าน เช่น การเผชิญกับการแพร่ระบาดของโรค COVID - 19 ระลอกใหม่ และความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย - ยูเครน เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการค้าอาหารและธัญพืช รวมทั้งห่วงโซ่อุปทานอาหารและธัญพืชทั่วโลกได้รับผลกระทบ จนทำให้เมื่อเร็วๆ นี้ จีนได้ยกเลิกการห้ามนำเข้าเรพซีด (Rapeseed) จากประเทศแคนาดา และได้ลงนามในข้อตกลงกับประเทศบราซิลในการนำเข้าข้าวโพด โปรตีนถั่วเหลือง ถั่วลิสง และกากถั่วเหลือง เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการนำเข้าอาหารและธัญพืช รวมทั้งส่งเสริมให้การค้าระหว่างประเทศมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เป็นที่ทราบกันดีว่าปริมาณอาหารและธัญพืชทั่วโลกมีจำนวนจำกัด ทำให้จีนยังคงต้องเพิ่มกำลังการผลิตธัญพืชด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และผลักดันให้มีนโยบายอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหารให้เพียงพอต่อความต้องการในการบริโภคของประชาชนในประเทศเป็นสำคัญ

☒ นโยบายภาครัฐ☐ เศรษฐกิจการลงทุน☒ แนวโน้มการตลาด☐ รายงานสินค้าและบริการ☐ อื่นๆ

ความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหารเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ในการรักษาเสถียรภาพด้านเศรษฐกิจของประเทศและการดำรงชีวิตของประชาชน โดยในบรรดาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดวิกฤตอาหารโลกในปัจจุบันนั้น พบว่าความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนส่งผลกระทบต่อหลายประเทศทั่วโลกมากที่สุด เนื่องจากรัสเซียและยูเครนต่างก็เป็นคลังอาหารที่สำคัญของโลก ซึ่งความขัดแย้งของรัสเซียและยูเครนกระทบต่อการส่งออกอาหารและธัญพืชทั่วโลก และส่งผลให้ระบบการขนส่งโลจิสติกส์หยุดชะงัก รวมทั้งทำให้อุปทานอาหารและธัญพืชทั่วโลกได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง จนเป็นเหตุให้บางประเทศต้องประกาศจำกัดการส่งออกอาหารและธัญพืชเพื่อความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหารของตนเอง ซึ่งไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการขาดแคลนด้านอาหารของหลายๆ ประเทศแล้ว แต่ยังทำให้อัตราเงินเฟ้ออาหารทั่วโลกขยับเพิ่มขึ้น จึงอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อวิกฤตของประเทศที่มีความจำเป็นต้องนำเข้าอาหารอีกหลายประเทศ โดยล่าสุดองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) ได้คาดการณ์ว่าในปี ค.ศ. 2023 ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ยังไม่มีแนวโน้มสิ้นสุด อาจนำไปสู่การขาดแคลนอาหารของประชากรในระยะยาว

เมื่อต้องเผชิญกับวิกฤตอาหารทั่วโลก การเพิ่มความสามารถและกำลังการผลิตในการผลิตอาหารและธัญพืชจึงเป็นทางออกในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหารของจีน ซึ่งจีนก็มีนโยบายสนับสนุนความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหารสำหรับประชาชนในประเทศมาโดยตลอด ทำให้ผลผลิตอาหารและธัญพืชของจีนมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นทุกปี และปัจจุบันการบริโภคอาหารธัญพืชเฉลี่ยต่อหัวของชาวจีนเท่ากับ 483 กิโลกรัมต่อปี ซึ่งผลผลิตที่อุดมสมบูรณ์ดังกล่าวก็ยังคงมีความเพียงพอต่อการบริโภคของประชาชน แต่อย่างไรก็ดี สถานการณ์ความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหารของจีนในระยะต่อไปอาจจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากจีนยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าถั่วเหลืองและเมล็ดพืชน้ำมันจากต่างประเทศค่อนข้างสูง จึงได้รับผลกระทบอย่างมากจากการที่หลายประเทศประกาศงดการส่งออก ซึ่งแสดงให้เห็นได้จากปริมาณการนำเข้าธัญพืชของจีนมีแนวโน้มลดลง และมีต้นทุนในการนำเข้าอาหารและธัญพืชเพิ่มขึ้น

ปัจจุบันจีนใช้นโยบายการนำเข้าที่มีรูปแบบหลากหลาย โดยพยายามหลีกเลี่ยงการพึ่งพาการนำเข้าจากแหล่งนำเข้าใดแหล่งนำเข้าหนึ่ง เช่น เดิมจีนนำเข้าถั่วเหลืองจากประเทศบราซิล สหรัฐอเมริกา และอาร์เจนตินาเป็นหลัก นำเข้าข้าวโพดจากประเทศสหรัฐอเมริกาและยูเครนเป็นหลัก นำเข้าเรพซีด (Rapeseed) จากแคนาดาเป็นหลัก นำเข้าน้ำมันปาล์มจากประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซียเป็นหลัก เป็นต้น ในขณะที่ปัจจุบันนับตั้งแต่ต้นปี ค.ศ. 2022 เป็นต้นมา จีนก็เริ่มค้นหาแหล่งอาหารและธัญพืชทางเลือกที่มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการนำเข้าอาหารและธัญพืชในระยะยาว โดยพบว่าจีนเริ่มนำเข้าข้าวโพดจากประเทศเมียนมาและบราซิล นอกจากนี้ยังอนุญาตให้มีการนำเข้าข้าวสาลีจากประเทศรัสเซีย รวมทั้ง ยกเลิกการห้ามการนำเข้าเรพซีด (Rapeseed) จากแคนาดา เป็นต้น

วิกฤตอาหารและธัญพืชที่กำลังจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบเป็นห่วงโซ่ในปัจจุบัน ทำให้จีนตระหนักถึงการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อจัดการกับความเสี่ยงและผลกระทบของการขาดแคลนอาหารที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ โดยจีนมีความเห็นว่านานาประเทศควรร่วมมือกันแก้ปัญหาอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้าระหว่างประเทศ เพื่อให้การผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารและธัญพืชของโลกมีเสถียรภาพ ในขณะที่ประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศกำลังเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตอาหารและธัญพืชมากขึ้น ก็ควรลดกำแพงทางการค้าและเทคโนโลยีลงเพื่อช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหาร และเพิ่มความสามารถในการรับมือกับวิกฤตอาหารทั่วโลกให้ทุกประเทศสามารถอยู่รอดได้ไปพร้อมๆ กัน

☒ นโยบายภาครัฐ ☐ เศรษฐกิจการลงทุน ☒ แนวโน้มการตลาด ☐ รายงานสินค้าและบริการ ☐ อื่นๆ

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจต่อประเทศไทย และแนวทางการปรับตัวของภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการไทย

ปัจจุบันนานาประเทศกำลังเผชิญหน้ากับวิกฤตอาหารโลก ซึ่งมาจากปัจจัยที่หลากหลาย อาทิ ความขัดแย้งระหว่างรัสเซียกับยูเครนที่ส่งผลให้ราคาอาหารทั่วโลกสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากทั้งสองประเทศถือเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกหลักวัตถุดิบทางการเกษตรเพื่อนำไปประกอบอาหาร ในขณะที่ราคาปุ๋ยเคมีก็ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพทางภูมิอากาศ ทำให้จีนยังคงดำเนินนโยบายเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหารอย่างต่อเนื่อง โดยนโยบายล่าสุดที่สำคัญคือการวางเป้าหมายผลผลิตธัญพืช 650 ล้านตันต่อปี โดยพบว่าในปี ค.ศ. 2021 ที่ผ่านมามีเงินสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้มีผลผลิตธัญพืช 682.85 ล้านตัน แต่อย่างไรก็ดี สถานการณ์ความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหารของจีนก็ยังคงไม่มีเสถียรภาพเท่าที่ควร เนื่องจากจีนยังต้องพึ่งพาการนำเข้าธัญพืชบางชนิดจากตลาดต่างประเทศค่อนข้างสูง จีนจึงต้องแสวงหาแนวทางความร่วมมือใหม่ๆ ระหว่างประเทศในการค้นหาแหล่งอาหารและธัญพืชทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการนำเข้าอาหารและธัญพืช รวมทั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตอาหารและธัญพืชของจีนให้มากขึ้น ซึ่งการใช้นโยบายดังกล่าวของจีนเป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้ประกอบการไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องศึกษาและติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อนำข้อมูลสถานการณ์ต่างๆ มาวิเคราะห์และแสวงหาแนวทางในการเตรียมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางการค้าของจีนกับไทยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ โดยประเทศไทยอาจจะมีโอกาสในการส่งออกอาหารและธัญพืชบางชนิดที่เป็นที่ต้องการของจีนในระยะสั้นนี้ ภายใต้ข้อจำกัดที่ว่าไทยจะมีผลผลิตเพียงพอสำหรับบริโภคภายในประเทศเช่นกัน และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านราคาสินค้าในประเทศ และการขาดแคลนผลผลิตในระยะยาว รวมทั้ง ในระยะต่อไปไทยเองก็ควรที่จะเริ่มศึกษาและวิเคราะห์นโยบายของหลายๆ ประเทศในเชิงลึก เพื่อลดการพึ่งพาการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าหลักประเทศใดประเทศหนึ่ง รวมทั้งส่งเสริมการส่งออกสินค้าและบริการที่มีนวัตกรรมที่แตกต่างแต่ยังคงเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ รวมทั้งพิจารณาแสวงหาคู่ค้ารายใหม่ๆ ที่มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มช่องทางการส่งออกอาหารและธัญพืชของไทยให้มากขึ้น นอกจากนี้ บทเรียนการใช้นโยบายของจีนก็เป็นสิ่งที่ภาครัฐไทยต้องให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์นโยบายการค้าระหว่างประเทศของคู่ค้าสำคัญทั้งประเทศที่เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ของไทย และประเทศที่เป็นตลาดส่งออกหลักของไทย เพื่อวางแผนจัดการความมั่นคงปลอดภัยด้านอาหารภายในประเทศให้มีประสิทธิภาพ ให้พอเพียงต่อการบริโภคของประชาชนในประเทศ มีเสถียรภาพด้านราคา ตลอดจนยังคงมีเพียงพอต่อการส่งออกไปยังต่างประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาดมากที่สุด หรือยึดหลักการผลิตโดยใช้อุปสงค์เป็นตัวนำ (Demand Driven) เพื่อให้ไทยสามารถรักษาส่วนแบ่งในตลาดเดิม เพิ่มส่วนแบ่งในตลาดใหม่ สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยผลักดันให้การส่งออกของไทยยังคงเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาวได้ต่อไป

แหล่งที่มา: <https://cj.sina.com.cn/articles/view/3164957712/bca56c1002001xl6y>

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองชิงเต่า

☒ นโยบายภาครัฐ ☐ เศรษฐกิจการลงทุน ☒ แนวโน้มการตลาด ☐ รายงานสินค้าและบริการ ☐ อื่นๆ

Call Center 1169
www.ditp.go.th
www.thaitrade.com

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
563 ถนนนันทบุรี ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

Thai Trade Center - Qingdao
Unit 2504 Shangri-la Center, Shi Nan
District, No.9 Xiang Gang Zhong
Road, Qingdao, 226071

Tel: +86-532-68621206
E-mail: qingdao@ditp.go.th
Facebook: @ditpqingdao
Insight CHINA : โอกาสสู่ตลาดจีน by สคต.ชิงเต่า

